

»Dragi, se dobiva ob 20.00 – na Skypeu!«

Maja Gaspari, Jan Kovačič in Simona Zgaga

Kvalitetna komunikacija predstavlja temelj uspešne zveze in k naši (ne)sreči imamo v moderni tehnologiji hitro razvijajoče se oblike komunikacije na daljavo, ki jih mladi s pridom izkoriščajo. (Foto: Sandra Ocepek)

Danes živimo v modernem času v svojem najširšem pomenu besede. Srečujemo se s koncepcijami in percepcijami modernosti ter tradicije, ki so prepleteni z dvomom in skepsa, ki jih povzročajo različne ideje in spoznanja. Rečemo lahko, da je življenje podvrženo modernemu značaju, ki ga nekateri avtorji imenujejo reflektivnost (Bernardes, 1997; v Bezljaj, 2007). Reflektivnost odraža možnost samostojnega oblikovanja, kombiniranja, eksperimentiranja in izbire v življenju (Beck, 2002; v Bezljaj, 2007). Najbolj so na udaru mladi, ki se razvijajo v odgovorne odrasle osebe v sodobni tehnološko razviti družbi, kjer ima odraslost predvsem socialni pomen. V obdobju zgodnje odraslosti naj bi izpolnili določene razvojne naloge, med

njimi tudi doseganje intimnosti in prilagajanje na partnerstvo (Zupančič, Kavčič in Fekonja, 2004).

V prispevku se osredotočamo na mlade odrasle, ki se v procesu izbire stalnega partnerja srečujejo s preizkušnjami intimnosti, samorazkrivanja, čustvene izmenjave, medsebojnega zaupanja in pripravljenosti sklepanja dogovorov (Erikson, 1976; v Zupančič in Svetina, 2004) in to počnejo v odnosu na daljavo. Zveza na daljavo je kvalitativno drugačna oblika romantičnega odnosa, ki v današnjem času ni ravno redka. Čeprav ljubezen pregovorno ne pozna meja, se z razdaljo lahko pokažejo mnoge težave; za marsikoga velja rek »daleč od oči, daleč od srca«.

Mnogo je razlogov za to, da partnerska zveza poteka na daljavo. Večinoma gre pri populaciji študentov za odhode na študijsko izmenjavo; lahko pa je razlog tudi delo v tujini (npr. vojaške misije) ali pa selitev v tujino zaradi dela staršev. Manj pogosto pa je, da partnerja spoznaš v tujini (ker tam študiraš, delaš, si na počitnicah) in se odločiš, da boš novo vzpostavljeno zvezo poskušal vzdrževati na daljavo.

Kvalitetna komunikacija predstavlja temelj uspešne zveze in k naši (ne)sreči imamo v moderni tehnologiji hitro razvijajoče se oblike komunikacije na daljavo, ki jih mladi s pridom izkoriščajo. Danes je na svetu že več kot 500 milijonov uporabnikov socialnega omrežja Facebook (<http://www.facebook.com/press/info.php?statistics>), najbolj razširjen ponudnik spletne komunikacije, ki se približa mobilni telefoniji, pa je platforma Skype, prek katere so uporabniki samo v prvi polovici leta 2010 opravili več kot 94,8 bilijonov klicev (<http://about.skype.com/>).

Pri tem pa Crowell (2003; v Dzul, Ellis in Prentice, 2008) pravi, da pri komunikaciji prek moderne tehnologije osebe mnogokrat občutijo pojav psihološke distance. Ta nam daje občutek, da je sporočilo manj iskreno. Res je, da nam moderna tehnologija sprva omogoča ohranjanje stikov, vendar pa lahko s časom skozi ekran sporočila izgubijo človečnost in raznovrstnost izražanja skozi različne modalitete, kot je značilno za tradicionalno komunikacijo.

Z nami je svoje izkušnje z zvezo na daljavo delilo preko deset ljudi. Razlogi, zakaj so njihove zveze potekale na daljavo, so različni, a so si njihove izkušnje in mnenja v mnogočem podobni.

Večinoma so tiste, ki so odšli na izmenjavo ali živeti v tujino, partnerji podpirali, saj so se zavedali, da gre za izpolnitev želje, nabiranje izkušenj. Le en je poročal, da je partner odločitev za študij v tujini najprej razumel kot razvrednotenje odnosa, sčasoma pa je spoznal, da temu ni tako. Vsem je bilo samoumevno, da bodo zvezo nadaljevali na daljavo – zaradi fizične ločenosti niso razmišljali o prekinitvi zveze.

Vprašani so nam zaupali, da se morata partnerja že pred odhodom pogovoriti o negativnih čustvih v zvezi s fizično ločenostjo ter razrešiti morebitne nesporazume glede vzroka odhoda. Partnerja se morata tako skupaj odločiti, kako bosta preživela čas, ko bosta stotine kilometrov narazen.

Večina je že vnaprej načrtovala načine komunikacije in obiske svojih partnerjev. Priskrbeli so si računalnike z webcamom, naložili programe, kot je Skype. Kot komunikacijsko sredstvo so omenjali tudi druge spletne chate (g-talk, Facebook chat), telefon, SMS in pa e-mail.

Ljubki načini za prenašanje razdalje in občutka osamljenosti, ki so jih omenjali, so še ogledovanje skupnih fotografij ali videoposnetkov in celo »paketi presenečenja«, ki so jih tekom odsotnosti poslali oz. prejeli od partnerja. Nekatera dekleta so osamljenost lajšala s plišastimi igračkami.

Poleg virtualne komunikacije pa hrepenenje po dragi osebi omili tudi srečanje z njo. Obiske so pari načrtovali vnaprej, saj so vnaprej rezervirane letalske karte občutno cenejše, poleg tega pa je načrtovanje obiskov, skupnih aktivnosti in stanje pričakovanja marsikomu olajšalo ločenost in dalo zagon za vztrajanje v zvezi. Sama srečanja so bila po poročanju v večini primerov vesela in pozitivna, včasih pa vendarle nenavadna (»kot prvi zmenek«), celo neprijetna – še posebej, če sta se partnerja vmes nekako odtujila. Ena od kolegic je poročala tudi o obisku presenečenja: *»...Potrebovala sem precej časa, da sem začela uživati v njegovi družbi ... Občutek, da je brez dovoljenja vdrl v moje življenje in da se moram prilagajati, do česar sem v tistem trenutku imela odpor.«*

Komunikacija, ki poteka prek telefona ali računalnika, je občutno drugačna od komunikacije v živo – še posebej takrat, ko je edina možnost za stik. Težavo predstavlja predvsem pomanjkanje neverbalnih znakov in fizičnega kontakta. Ena od vprašanih je povedala: *»Ko si skupaj, spremembe v počutju opaziš iz obnašanja. Pri nekaj tisoč kilometrih razlike je pa vse*

potrebno povedati. In včasih se je lažje samo nasmehnuti pa reči, da je vse v redu, kot pa obrazložiti, kako pa zakaj se počutiš ...« Veliko lahko ostane neizrečenega in osebi se lahko razvijata vsaka v svojo smer. Čeprav se da z besedami veliko povedati, pa po mnenju sodelujočih *»manjka tisti del tolažbe in opore, ki jo čutiš, ko te nekdo objame in zaspiš zraven njega«*. Pomembno se je tudi zavedati pomanjkljivosti interneta: *»... Prekinitve pogovorov na internetu in nesporazumi zaradi tipkanja so moteči; takrat se kregaš z računalnikom, ne s partnerjem.«* Kljub prednostim rabe moderne tehnologije za komunikacijo na daljavo je torej treba paziti, da res prispeva k ohranjanju bližine med partnerjema, in njene pomanjkljivosti ne prispevajo k ustvarjanju odtujenosti.

Ker živita dve ločeni življenji, se lahko zgodi, da partnerja počasi izgubljata skupne teme. Veliko tistih, ki so se med ali po obdobju ločenosti razšli, poroča, da so se nekako izgubili, razvijali v različne smeri, kar so opisovali tudi z angleško frazo »grow apart«. Tisti, ki niso poročali o taki odtujitvi, pa so povedali, da so se trudili partnerja čim bolj vključiti v svoj vsakdan, npr. mu, ko je bil na obisku, predstavili prijatelje, pokazali, kam hodijo v šolo, službo, trgovino, kam se hodijo zabavat ... Tako se kljub razdalji življenji obeh partnerjev še vedno prepletata, čutita se vključena v življenje drugega, kar pripomore k močnejšemu občutku povezanosti med njima.

Obstaja lahko velika razlika v življenju tistega, ki gre, in tistega, ki ostane doma – tisti, ki ostane in čaka, lahko čuti le veliko praznino; tisti, ki gre, doživlja vsak dan nekaj novega, spoznava nove ljudi, novo državo, nove aktivnosti ... Tisti, ki so čakali svoje partnerje, da se vrnejo iz tujine, so povedali, da se je dobro zaposliti s hobiji, športom, z druženjem s prijatelji;

Obstaja lahko velika razlika v življenju tistega, ki gre, in tistega, ki ostane doma – tisti, ki ostane in čaka, lahko čuti le veliko praznino; tisti, ki gre, doživlja vsak dan nekaj novega, spoznava nove ljudi, novo državo, nove aktivnosti ... (Foto: Sandra Ocepek)

torej čim bolj zapolniti urnikom z aktivnostmi, ki te veselijo.

Čeprav se je kar nekaj sodelujočih s svojim takratnim partnerjem razšlo, nihče ni za razpad zveze okrivil ločenosti same po sebi; razlog naj bi v večji meri tičal v tem, da so odkrili druge plati partnerja ali pa so se pokazale težave v odnosu, v komunikaciji, ki prej morda niso bile opazne. Predvsem je pomembna kvalitetna komunikacija – če je prej ni bilo in je zveza temeljila le na skupnih aktivnostih, je težko vzpostaviti komunikacijo, ko si kilometre narazen.

Težave, ki so se v takem odnosu kazale, so bile poleg otežene komunikacije vezane še na ljubosumje, pomanjkanje skupnih aktivnosti ter fizičnega stika in spolnosti, pari pa so se s temi težavami soočili z ustrežno komunikacijo, zaupanjem in dogovori.

Kot pozitivne plati zveze na daljavo so vprašani izpostavili, da se naučiš pogovarjati o vsem, da skupni čas na obisku preživiš kvalitetno, poleg tega pa se je vsak posameznik primoran naučiti *»biti samostojen pri preživljanju prostega časa, iskanju družbe in malenkostih, ki jih v daljši zvezi že avtomatično opravlja sicer eden za oba«*, je povedala ena od sogovornic.

Ves dodaten trud, predanost in vložena energija za ohranjanje zveze jo tudi utrdi, poveča se zaupanje med partnerjema.

V splošnem vprašani menijo, da se zveze na daljavo lahko obnesejo, a le, če je fizična ločenost časovno omejena in ne traja predolgo. Verjetno je nujno tudi, da je bila zveza na trdnih temeljih že pred ločenostjo, za vzdrževanje bližine pa je potrebnega veliko zaupanja in jasne, neposredne komunikacije. Oba morata biti iskrena do sebe in do partnerja; če gre kaj narobe, je potrebno to razčistiti takoj. Poleg tega je treba

načrtovati življenje tako, da ločenost ni zgolj čakanje, ampak življenje naprej - za oba.

Za zaključek pa še misel ene od sodelujočih:

»Edini dve osebi, ki se lahko odločita, kaj je v odnosu na daljavo dobro, pravilno, lepo, skratka OK, in kaj ne, sta osebi, ki ta odnos tvorita. A v odločitvah naj vedno sodelujeta obe strani in če se katera od obeh s čim ne strinja, naj svoje pomisleke tudi takoj izrazi, iskreno in brez obtoževanj. Vsi drugi – mame, dedki, bratje in sestre, prijatelji, znanci, družba in članki, kot je tale - ne morejo in ne smejo postavljati pravil za vaju. Vajin odnos je sestavljen iz enega in drugega in vsega, kar je vmes; in ničesar in nikogar drugega.«

Avtorji se zahvaljujemo vsem, ki so z nami delili svoje izkušnje in mnenja!

Literatura

Bezljaj, I. (2007). *Sodobna partnerska razmerja: Uresničenje čistega razmerja?* Diplomsko delo. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede.

Dzul, C., Ellis, L. in Prentice, L. (2008). Long Distance Relationship. V: Syverson, P. (ur.) (2008), *Ethics now: New Media, New Voices*. (str. 117-138). Peg Syverson.

Zupančič, M., Kavčič, T. in Fekonja, U., (2004). Razvojne naloge v odraslosti. V: L. Marjanovič Umek in M. Zupančič (ur.), *Razvojna psihologija* (str. 634-654). Ljubljana: Znanstveno raziskovalni inštitut Filozofske fakultete.

Zupančič, M. in Svetina, M., (2004). Socialni razvoj v zgodnji odraslosti. V: L. Marjanovič Umek in M. Zupančič (ur.), *Razvojna psihologija* (str. 691-709). Ljubljana: Znanstveno raziskovalni inštitut Filozofske fakultete.

Ker živita dve ločeni življenji, se lahko zgodi, da partnerja počasi izgubljata skupne teme. Veliko tistih, ki so se med ali po obdobju ločenosti razšli, poroča, da so se nekako izgubili, razvijali v različne smeri, kar so opisovali tudi z angleško frazo »grow apart«. (Foto: Sandra Ocepek) (Foto: Sandra Ocepek)

